

Els llops de Washington que tornaren ovelles...

“

“Venim del sud, venim del nord”, deia la cançó, però hi ha homes que tenen un passat ben fosc. Els del Banc Mundial, els del FMI... són els economistes que giraren cap a l'esquerra

Diuen que la relació amb la Xina és justa: ells ens venen peix i joguines enverinades i nosaltres els venem valors fraudulents”

PAUL KRUGMAN
Economista i premi Nobel

Text: **Ander Zurimendi**

PALMA Resulta ja característic agrupar una sèrie d'economistes. En aquest cas, què tenen en comú? Un passat diametralment oposat al seu present. Es tracta d'uns homes forjats en les dècades dels anys 80 i 90, la *prima donna* del neoliberalisme i allò que ha estat anomenat procés de globalització.

Tanmateix, els anys passaven i les economies mundials no creixien al ritme esperat pels gurus del Consell de Washington. A més, les receptes que tramitaven per als països del Tercer Món no estimulaven l'activitat.

Aquest llistat de polítiques que els estats de l'Amèrica Llatina havien de seguir fou ideat per les entitats financeres internacionals amb seu a Washington. John Williamson és considerat l'autor intel·lectual d'aquestes deu mesures, totes de caire neoliberal.

Bàsicament, el grup exigia disciplina fiscal (eufemisme, per ventura, de davallar els impostos a les rendes físiques més altes i a les empreses). També proposava reordenar les prioritats de la despesa pública (que foren minvant de manera irremissible a la majoria de països del sud en el període 1991-1997).

D'altra banda, plantejaren la liberalització de les taxes d'interès, del Comerç Internacional i de l'entrada d'inversions estrangeres directes (Trade Liberalization). El desenvolupament d'aquest punt es dugué a la pràctica mitjançant l'Acord de Lliure Comerç de les Amèriques (ALCA) i un seguit de pactes bilaterals d'obertura de fronteres entre els EUA i les repúbliques americanes.

També cal recordar que aquests intents s'han vist contraposats per l'Aliança Bolivariana pels pobles de la nostra Amèrica (ALBA), la resposta socialista impulsada per Hugo Chávez al Consell de Washington.

En l'actualitat l'integren l'Equador, Hondures, Veneçuela, Nicaragua, Cuba, Bolívia i tres miniestats del Carib. Evidentment, aquest acord fou un míssil contra la línia de flotació dels Estats Units i del Consell de Washington, que acabava per demanar la privatització de serveis i la desregulació del mercat laboral.

És aquest el moment en què hi entra la memòria històrica per recordar el passat d'economistes com Joseph Stiglitz, que fou assessor del Banc Mundial i del Fons Monetari Internacional (FMI). I no fou un breu idil·li amb el neoliberalisme, sinó una passa sustentat en dues dècades de feina.

El seu col·lega Paul Krugman, en canvi, havia estat membre del Council of Economic Advisers en l'època del neoconservador i *tatcherista* Ronald Reagan. Era l'inici dels anys 80, tot i que després agafà el vent de coa i s'embarcà a avalar les polítiques de Bill Clinton. Encara més: va fitxar per l'empresa Enron, la qual abandonà abans que es destapàs l'escàndol del tracte preferent de què gaudia la companyia per part de la Casa Blanca.

Ambdós foren premi Nobel, escriptors, i capgiraren el seu pensament al final dels 90 per començar una crítica ferotge contra el procés de globalització.

Krugman, per exemple, ha destacat per les seves columnes d'opinió en el diari *New York Times*, on desmantellava intel·lectualment les polítiques econòmiques de l'etapa George W. Bush.

Joseph Stiglitz prové del Banc Mundial i el FMI, mentre que Paul Krugman assessorà el dretà Ronald Reagan i treballà per a l'empresa Enron

El Consell de Washington propugnà l'Acord de Lliure Comerç de les Amèriques (ALCA), contrestat des de l'esquerra amb l'ALBA

Paul Krugman aconseguí el Nobel d'economia l'any 2008.

Joseph Stiglitz rebé el mateix reconeixement el 2001.

També són seus comentaris plens de mordacitat com: “Al començament de la crisi, els bromistes deien que les nostres relacions amb la Xina havien estat, a la fi, justes: ells ens venien joguines en-

verinades i peix contaminat; nosaltres, valors de mercat fraudulents a ells”.

Joseph Stiglitz, per part seva, és autor d'una obra teòrica prolífica, en la qual destaquen el llibre de capçalera *El Malestar de la Globalització* (2002) i *Whiter Socialism*, en el qual explica per què caigueren les economies socialistes d'Europa de l'Est.

Són, tanmateix, la radiografia més evident d'un viatge a l'esquerra. Abans eren llops de Washington, mentre que ara han renegat d'aquell consell i han tornat ovelles. Ara s'han situat, per tant, en la trinxera dels més dèbils. •

Solidaris

Text: **A. Zurimendi**

PALMA En contraposició als llops de Washington que després modificaren el seu pensament, existeix tot un grup d'economistes i pensadors que sempre s'han mantingut al marge.

Es tracta d'un moviment heterodox i variat de persones d'origens molt diversos però confluents en la mateixa crítica: la de la globalització.

Es així com s'ha canalitzat intel·lectualment una lluita que començà de manera ostentosa amb els disturbis de Seattle (EUA), coincidint amb una reunió de l'OMC. La violència fou la característica més recurrent amb la qual els mitjans de comunicació van descriure aquestes incipients manifestacions, però fou gràcies a la participació d'escriptors, economistes i altres persones vinculades als moviments socials que n'articularen una alternativa lingüística. Passaren de ser "antiglobalització" a anomenar-se "alterglobalització".

Una idea, pròpia de la psicologia cognitiva, s'amaga darrere d'aquesta modificació. El prefix "anti-" conté una connotació negativa, d'oposar-se sense plantejar alternatives. En canvi, alterglobalització insinua responsabilitat i voler fer crítica constructiva.

Els ambients alternatius europeus i d'arreu del món s'han nodrit d'uns llibres que, paradoxalment, han tornat *best sellers*.

George i Klein

La més veterana de les activistes altermundistes és Susan George (EUA, 1935). Ha estat membre d'ATTAC França, de Greenpeace i de diferents entitats vinculades a les Nacions Unides (FAO, Unesco, Unicef...). George, que va visitar Mallorca l'any 2008 per impartir una conferència, és autora del cèlebre assaig *El Informe de Lugano* (2001).

És una multifacètica activista (escriptora, periodista, economista...) que ha dirigit les seves crítiques al procés de globalització defensant un socialisme democràtic. També ha estudiat l'anomenada Tercera Via, el sistema econòmic ideat pel sociòleg Anthony Giddens i desenvolupat per Tony Blair amb el Nou Laborisme. Klein és autora de *No Logo* (2001), un referent en contra del consumisme, i també de l'obra *La doctrina del shock* (2007).

Beigbender

Arribà a la fama gràcies a la publicació d'*13,99 euros*, una obra que constitueix una brillant crítica del món de les agències de publicitat i el seu cinisme galopant. Tècni-

... i les gurus de l'alterglobalització

Compromeses des de joves amb la lluita social i la crítica del liberalisme i, després, del neoliberalisme. Es tracta de les intel·lectuals de referència del món antiglobalització

Naomi Klein és autora de *No Logo* (2001) i *La doctrina del shock* (2007).

Susan George, que visità Mallorca l'octubre del 2008, és coneguda per l'obra *El informe Lugano*.

“

Crec que hi haurà esquerranistes que es decebran amb la meva tesi keynesianista”

NAOMI KLEIN
Sobre el llibre *La doctrina del shock*

“

El moviment neocon començà amb Margaret Thatcher i ara Aznar l'ha susbscrit”

SUSAN GEORGE
En la conferència a Mallorca (2008)

ques de manipulació del consumidor i el conductivisme d'una societat adormida és l'inquietant relat que planteja Frédéric Beigbender (Neully-sur-Seine, 1965) en el seu treball.

També cal anomenar el sociolingüista George Lakoff, autor del manual de referència *No pensis en un elefant*. Lakoff anima a presentar batalla en el camp de les paraules i del discurs, d'una importància desconeguda però capital. També hi ressalta Jeffrey Sachs, columnista del *New York Times* i *The Economist*, professor a la universitat de Harvard i, per ventura, el més moderat dels economistes esmentats fins ara. •

MIQUEL ÀNGEL MARIA
www.miquelmaria.cat

Avantguarda

Durant la llarga etapa en què el model neoliberal ha estat el paradigma hegemònic, el moviment internacional per l'economia social i solidària ha anat introduint experiències puntuals de gestió econòmica sostenible amb una visió al mateix temps utòpica i pragmàtica.

Apuntava a un canvi d'estructures, però no esperava l'adveniment messiànic d'un nou sistema econòmic, sinó que anava obrint petits espais diferents i divergents del patró preponderant, basat en el creixement a ultrança, la desregulació i l'especulació financera.

Per als grans gurus de l'ortodòxia econòmica, aquestes experiències no passaven de ser, en el millor dels casos, una nota a peu de pàgina, una concessió inofensiva que no feia pessigolles al sistema.

L'alternativa ha passat de fer pessigolles a ser l'avantguarda

Però heus aquí que la implosió del model neoliberal, sobrevinguda amb la virulència de la crisi, significa alguna cosa més que el retorn d'aquests gurus a un discurs que aprèn a valorar de nou la dimensió ètica i la responsabilitat social i ambiental.

Ara resulta que aquelles experiències humils i discretes -la banca i les finances ètiques, el consum responsable, el comerç just, la fiscalitat ambiental i social, etc.-, que just ahir valoraven com a detallets simpàtics, apareixen com la punta de llança avantguardista d'una reforma irrenunciable i profunda de les regles de joc del mercat. Cap a on i fins a on arribaran aquestes reformes?

No ho sabem, però sense la visió i l'aportació tenaç de l'economia alternativa les referències que ara podríem tenir d'allò que cal fer serien més difícils de trobar. •